REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următorele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena: la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner., Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o serie garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor.. pe șése lunĭ 12 cor.. pe trei lunĭ 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brasov
Administrațiunea, Piața mare, Têrgul Inului Nr. 30. etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe trei lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe trei lunĭ 6 cor. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 96. Brașov, Vinerĭ 2 (15) Maiŭ. 1903.

Croații se mișcă.

De câte orĭ se nasce vre-o încurcătură, de câte orĭ se pregătesce vre-o crisă în Ungaria — Croații devin neliniștițĭ. Obstrucțiunea partidelor estreme maghiare în contra proiectelor militare, manifestațiunile și demonstrațiunile lor îndreptate contra armatei comune imperiale, au ațîțat gustul Croaților de a se opune și ei Banului Khuen Hedervary și guvernului sĕu și de a inscena demonstrațiunĭ antimaghiare.

Banul Hedervary este urgisit de oposiția croată, find-că trece înaintea ei de mare maghiaron, care în locul comuniunei de stat dintre Croația și Ungaria vrea sĕ pună unitatea Maghiariei; ér în ce privesce spiritul antimaghiar al demonstrațiunilor croate, acesta arde sub spuză necontenit și ocasiune de a isbucnì i-au dat de astă-dată érășĭ inscripțiunile, emblemele și stégurile maghiare folosite esclusiv pe clădirile oficiilor comune, unde după lege ar trebuì sĕ se aplice și inscripțiunĭ, embleme și stégurĭ croate.

Barabas și sożĭ au susținut în dietă, că ura contra Ungariei este generală și afundă la Croațĭ, și de aceea au afirmat, că turburările actuale din Croația sunt o analogie a evenimentelor dela 1848.

Acésta este o esagerare, rĕspunde ministru-președinte Szell. „E regretabil că se găsesc în Croația minorităţĭ, carĭ nutresc sentimente antimaghiare. Nu se póte însĕ ḑice, că tótă Croația este pĕtrunsă de ură contra Ungariei“.

Cu cuvintele aceste ale primului ministru nu prea armoniéză însĕ comunicările ce le face dênsul despre mĕsurile, ce le-a luat pentru suprimarea „semnelor de rĕsvrĕtire“ croate.

„Banul“, ḑise Szell „a fost investit în decursul ultimelor ḑile c'un ast-fel de aparat de putere, încât în timp relativ scurt póte sĕ suprime turburările“. In acest aparat de putere se cuprinde mai vêrtos faptul, că s'au pus la disposițiunea contelui Hedervary atâtea trupe, de câte va avé lipsă pentru suprimarea escesselor și restabilirea ordinei.

Așa-dér tot nu e glumă cu turburările din Croația și, décă ar fi numai o minoritate neînsemnată, care le pune la cale, n'ar fi necesitate de a-se desfășura atâta putere în contra ei.

Adevĕrul ni-se pare a fi la mijloc. Esageréză Barabas, când vorbesce de pregătirea unei revolutiunĭ ca la 1848, esageréză însĕ și ministru-președinte, când crede, că Banul Hedervary va puté sĕ suprime mișcarea numai așa peste nópte.

Se pare, că ura și amărăciunea Croaților în contra sistemului Hedervary a ajuns la un grad estrem și că acesta numai cu forța li-se mai póte impune. Se pare, că mișcarea croată țintesce în primul rênd la rĕsturnarea Banului.

Sunt semne, că ura se 'ndréptă în prima linie contra persónei Banului. Așa de pildă în Agram escedenții au spart galantarele librarilor și ale fotografilor și luând de acolo portretul lui Hedervary, i-au găurit ochii.

Acum două ḑecĭ de anĭ, în 1883 au fost asemenĭ turburărĭ în Croația, pe când era C. Tisza ministru-președinte. Urmarea lor a fost, că Banul de atuncĭ, contele Pejacevicĭ, a trebuit sĕ demisioneze dimpreună cu ministrul croat, și a fost trimis un comisar regesc în Agram.

Acésta se póte repeți adĭ față cu Banul Hedervary, care e și mai puțin iubit de popor, decât a fost antecesorul sĕu

---

„Nu cedăm — nu capitulăm“.

— Col. Szell despre situațiune. —

In cuvintele acestea culminéză și se resumă atitudinea cabinetului Szell față cu situatiunea, ce s'a creat în dietă și în țĕră prin obstrucționismul kossuthiștilor.

Ḑiarele aduc scirea, că primul ministru Coloman Szell a fost primit alaltăerĭ, Martĭ, într'o lungă audiență la Majestatea Sa monarchul, care a sosit Lunĭ séra în Budapesta. Timp de o óră Szell a informat Coróna asupra stării reale a lucrurilor și ḑiarele carĭ întrețin legăturĭ cu cercurile guvernamentale cred a sci, că Majestatea Sa a luat spre sciință raportul ministrului și n'a făcut din parte-i nicĭ o obiecțiune, din care s'ar puté bănui, că n'ar avé deplină încredere în șeful guvernului. Szell s'a reîntors la cameră cu fața radiósă și bine dispus, cum de mult nu l'au vĕḑut amicii sĕi.

După audiență primului ministru i-s'a dat ocasie a-se declara asupra situațiunei. N'a făcut'o acésta în dietă, ci înaintea unei delegațiunĭ a funcționarilor, care s'a dus la el, condusă de secretarul de stat în retragere Vörös Ladislau, ca sĕ-l róge a face sĕ se desbată, în afară de ordine, proiectul despre regularea salariilor funcționarilor. Etă ce a ḑis între altele d-l Szell:

„...In momentul acesta viu obosit din luptă, ḑi de ḑi trebue sĕ port lupta, ba uneorĭ ceasurĭ întregĭ trebue sĕ-mĭ forțez atențiunea... Și acum îmĭ arde fruntea de luptă. Acestei stărĭ nu i-se póte face sfîrșit, decât décă *vom persevera în resistență pasivă*... In interesul Corónei și al națiunei, nu pot permite, ca proiectele de lege recunoscute în general, ca fiind de un interes vital, sĕ se iée de la ordinea ḑilei din causa luptei oposițiunei. Singur resistența pasivă este unica corectă în continuarea luptei pentru libertatea maghiară, parlamentarismul și statul maghiar. *Nu cedăm și nu capitulăm*, căcĭ nu se póte. De altfel sunt convins, că 3/4 din municipii simt cu noi și că în curênd vor fi aicĭ. Nu pot sĕ sciu cât va dura lupta, și când va fi înfrântă, în Septemvrie sĕu în Octomvrie?...“

Enunciațiunea atât de hotărîtă a primului ministru e viu comentată în pressa liberală și oposițională. Se presupune, și cu drept cuvênt, că ceea-ce Coloman Szell a spus delegațiunei funcționarilor, a fost numai o repetare a cuvintelor, ce le-a spus și Corónei, cerêndu-i aprobare pentru acéstă atitudine a sa. Décă monarchul nu i-ar fi dat în privința acésta mână liberă, negreșit că n'ar fi spus funcționarilor celea ce li-a spus: că adecă în cestiunea proiectelor militare *nu póte sĕ cedeze orĭ sĕ capituleze*, că nu va retrage aceste proiecte și că înainte de ce ele ar fi desbătute în cameră, nu va pune la ordinea ḑilei alt proiect. Nu va disolva camera, n'o va amâna, ci va continua *resistența pasivă* față cu obstrucțiunea, chiar décă acéstă resistență ar dura până în Septemvrie sĕu Octomvrie.

După tóte acestea se impune de la sine întrebarea: ce va face guvernul, décă nicĭ până în Octomvrie nu-i va succede a desarma obstrucțiunea?

In privința acésta d-l Szell n'a dat până acum nicĭ o lămurire.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Mórtea mea.

(6) (Urmare).

„N'au facut economie cu lemnul“ ḑise cu voce răgușită unul din bărbațĭ „cosciugul e mai lung, decât trebue“.

„Cu atât mai bine“ ḑise glumind al doilea, „cel puțin nu-i va fi strîmt în el“.

Nu eram greu și ei se felicitau, că n'au sĕ pórte o povară prea grea, căcĭ aveau de coborît trei etaje. Când mĕ apucară de umerĭ și de picióre, ca sĕ mĕ ridice din pat, auḑii glasul dómnei Gabin: „Bróscă afurisită! In tóte trebue sĕ-țĭ bagĭ nasul. Ai sĕ fugĭ d'acolo? Ți-oiŭ arăta eu, sĕ te uițĭ prin crăpăturile ușei!“

Dede a deschis negreșit ușa și șĭ-a vîrît capul sĕ vadă cum așadă pe domnul în sicriu, de-odată însĕ rĕsunară două palme strașnice, după carĭ urmà un plânset cu sughiț. Ér mama se întórse într'aceea de la ușă și începù sĕ povestéscă ómenilor despre fata ei:

„Fata mea este de ḑece anĭ și este curiósă peste mĕsură. Nu o bat în tóte ḑilele, dér îi cer sĕ mĕ asculte.“

„O“, rĕspunse unul, „tóte fetițele sunt așa, dacă este vr'un mort în casă sĕ furișază prin tóte colțurile, ca pisicile, ca sĕ vadă câte ceva.

Zăceam întins în cosciugul meu și aș fi credut că mĕ aflu tot în pat, dacă brațul meu stâng n'ar fi fost prea strîns de scândura cosciugului. Grație împrejurării, că eram de statură mică, aveam loc de ajuns în cosciug, cum ḑiceau ómenii.

„Așteptațĭ o clipită“ ḑise dómna Gabin, i-am promis nevestei lui, că-i voiŭ pune o pernă la cap“.

Ómenii însĕ se grăbiau și apucându-mĕ brusc, mĭ-au vîrît perna sub cap. Unul din ei căuta un ciocan și înjura, find-că nu găsia; ciocanul sĕu îl uitase jos și acuma trebuia sĕ cobóre cele trei scărĭ.

Acoperișul fù pus pe cosciug, ér eu simțìi o sguduire în tot corpul, când auḑìi două loviturĭ bubuitóre de ciocan cu care s'a bătut cel dintâiŭ piron....

Acum s'a sfêrșit. Eu *am trăit*. Urmau pirónele unul după altul și loviturile de ciocan urmau în tact. Era par-că ar împacheta póme uscate, cu atât indiferentism își isprăveau ómenii afacerea.

Acoperișul era pus și sunetele de afară se auḑiau ca din depărtare, încurcate. Ultimele vorbe, ce le mai auḑii în odaie erau ale bĕtrânei vecine, care ḑise: „Mergețĭ încet în jos și băgațĭ de sémă, că în etajul al doilea corlata e cam slobodă“.

Mĕ duceau acuma și aveam sensația, par-că m'așĭ afla pe marea furtunósă.

Din acest moment, încep a fi amintirile mele cam nelămurite, totușĭ îmĭ aduc aminte, că un singur cuget mĕ preocupa, un cuget nesocotit așĭ puté ḑice, căutam adecă a-mĭ da cont de drumul, pe care mĕ duceau. Nu cunosceam o singură stradă din Paris și habar n'aveam cam în ce direcțiune sunt situate cemeteriile acestui oraș. Totușĭ îmĭ forțam tótă atențiunea, spre a afla, décă cotim în drépta sĕu în stânga. Furgonul mortuar se scutura pe pavagiu și sgomotul produs de rótele trăsurilor, precum și cel produs de piciórele pietonilor, făcea un echou ciudat în cosciugul meu. Intâiŭ îmĭ puteam da binișor sémă de drumul, pe care pornisem: sciam întotdéuna, când mergeam în drépta și stânga — mergeam în pas, apoi ne oprirăm — am înțeles, că eram înaintea unei biséricĭ; când am pornit d'aci mai departe, perdui orĭ-ce orientare; sunetul clopotelor îmĭ trada, când treceam pe lângă vr'o biserică, ér când furgonul nu se scutura așa tare, sciam că mĕ aflu pe vr'o promenadă. Eram ca un condamnat la mórte, care înainte de a sosi la locul esecutării este mai mult mort, decât viu.

Furgonul se oprì și cosciugul îl luară jos. Sgomotul pĕtrundea aicĭ din depărtare, trebue că ne aflăm într'un loc isolat, între arborĭ și ceriul liber d'asupra. Trebue, că au venit câteva persóne cu noi, Simoneau și póte încă cineva, căcĭ auḑiam cum converséză șoptind. Auḑiam și cântare de psalmĭ: un preot recita rugăciunĭ latinescĭ. Vr'o două minute a durat tropăitul împrejurul meu, apoi simțiam, cum mĕ slobod în jos. Funiile se frecau de muchile cosciugului, ca un arcuș de córde, și dedeau nisce sunete surde, ca strunele ce se rup de la un instrument musical. Acesta era sfêrșitul. O trântélă îngrozitóre urmată de un bubuit ca de tun îmĭ sguduì capul, o a doua trântélă simțiam cum îmĭ sguduie piciórele, ér a treia și mai puternică îmĭ căḑù cu atâta putere pe piept, încât credeam, că coscigul s'a rupt în două. — Și am perdut conscienţa.

(Va urma.)

Croaţii şi Maghiarii.

(Discusiunĭ importante în dieta ungară şi în „Reichsrath“).

Evenimentele din Croaţia au deşteptat îngrijirĭ serióse în cercurile politice din monarchie. Mişcările din Croaţia n'au numai un caracter pur social, ci mai mult un caracter pronunţat politic şi naţional, după-cum se póte vedé şi din memorandul oposiţiei croate, ce l'am schiţat în numĕrul nostru de erĭ. Croaţii îşĭ au ţînta lor bine definită. Ei vor sĕ devină absolut independenţĭ de Ungaria, vor ca limba maghiară şi tricolorul maghiar sĕ fie eliminate din usul public în Croaţia şi prin rĕsturnarea Banului Khuen-Hedervary sĕ pună stavilă dominaţiunei actualului sistem politic, cu care nu numai conducĕtorii politicĭ croaţĭ, ci păturile largĭ ale poporului sunt fórte nemulţumiţĭ.

In urma scirilor mai mult séu mai puţin esagerate despre turburările din Croaţia-Slavonia, étă ce s'a petrecut în dieta ungară:

Deputatul 48-ist Bela *Barabas* luând cuvêntul în şedinţa de Marţĭ, spune, că Maghiarul numai cu mare durere şi cu amărăciune póte sĕ vorbéscă în afacerea acésta. Viéţa Maghiarilor este primejduită în Croaţia. De sus de la cercurile înaltei societăţĭ croate până jos la plebe, toţĭ sunt pĕtrunşĭ de-o fanatică ură faţă cu Maghiarii. Oratorul descrie apoi întêmplările din Brod, unde se ţin adunărĭ, cu devisa: Mórte Maghiarilor! Maghiarul e sistematic prigonit în Agram şi nicĭ-odată nu s'au comis nepedepsit atâtea delicte şi insulte la adresa Maghiarilor, ca acum. Care este causa cutezanţei Croaţilor? Causa este, că elementele acestea privesc în sus şi se încred în aceea, că voinţa împĕratului este cu ei. Numai aşa póte sĕ fie, căcĭ décă regele nu s'ar pune pe punctul de vedere al naţionalităţilor, ar fi de ajuns un semn, pentru-ca sĕ înceteze stările acestea. Când sub stindard german tinerimea nóstră e forţată a cânta „Gotherhalte“, de géba întrebăm, unde e regele? (Rigo *Ferencz:* Nu esistă rege! — *Presidentul* îl chémă la ordine). Nimenĭ nu lămuresce pe regele maghiar asupra evenimentelor din Croaţia, nicĭ nu vedem pe regele maghiar. Maioritatea? Se póte că cu aprobarea ei se întêmplă tóte acestea, căcĭ ea tace. Sĕ ia dracul o ast-fel de maioritate, care esercită puterea aşa, că sufere palmele pe obrajii naţiunei maghiare. D-l ministru-president sĕ-şĭ deschidă urechile la plângerile funcţionarilor maghiarĭ, dér n'are urechĭ, ér mânile îi sunt legate. (*Olay* L.: Tóte acestea se pun la cale din Viena. Tocmai ca la 48). Trebue sĕ-i lovim. E o ingratitudine ceea-ce fac Croaţii. Cartea albă ce le-am dat'o, ni-o rĕsplătesc cu ură, sunt setoşĭ de sânge maghiar. Lucrurile acestea croaţescĭ pot sĕ fie plăcute în Viena, pe noi însĕ ne turbură. Croaţia e în pragul revoluţiunei şi guvernul unguresc trebue sĕ useze de armele cele mai puternice.

Coloman *Szell*, ministru-president, recunósce şi el, că în Croaţia se ivesc apariţiunĭ fórte seriόse şi îngrijitóre, provocate în mod măestrit şi cu sistem, ba în straturile ţĕrănimei se ivesc şi tendenţe comuniste. Banul croat urmăresce cu cea mai mare trezvie aceste apariţiunĭ şi evenimente, a luat chiar mĕsurĭ preventive contra lor şi procede cu estremă energie faţă cu turburătorii. C'un asemenea aparat a păşit tocmai ḑilele acestea şi sunt convins, că în scurt timp mişcările vor înceta. Nu s'a întêmplat nicĭ o vătĕmare a emblemei séu limbei maghiare, care sĕ nu fi fost pedepsită. Nu este adevĕrat, că mânile ne sunt legate şi că am tolera tóte. In Croaţia au fost trimise forţe armate suficiente pentru restabilirea ordinei. M'am înţeles însu-mĭ cu Banul, ca sĕ pună în aplicare dispoşiţiunile cele mai energice pe întreg teritoriul Croaţiei, pentru-ca orĭ unde s'ar ivi turburărĭ, sĕ le suprime cu forţa armată. E o poveste ceea-ce se ḑice despre mâna Vienei. Tocmai în Viena apariţiunile de carĭ am vorbit, au fost întêmpinate cu cea mai mare îngrijire din partea tuturor factorilor, şi se vor lua de acolo energice mĕsurĭ, unde e necesar. Nu se póte însĕ sĕ se facă o razzia generală în Croaţia şi sĕ se atace aceia. carĭ n'au greşit nimic. Minorităţile turbulente şi elementele turburătóre trebue pedepsite, suprimate, dér nu trebue sĕ se declare din parlamentul Ungariei rĕsboiŭ Croaţiei. Acésta nu e nicĭ corect, nicĭ politic, nicĭ oportun...

S'a ḑis, că Croaţii, şi naţionalităţile, carĭ nu se astîmpĕră, privesc spre împĕratul. Ei bine, décă cine-va ar face acésta, zadarnic ar face-o, căcĭ în afacerile ţĕrilor aparţinĕtóre corónei St. Ştefan nu esistă împĕrat, ci numai rege, împĕratul nu le va da sprijin, ér regele nu *ţine sémă* de cât de statul maghiar, *de ideia de stat maghiar!..*.

*

In aceea-şĭ ḑi când s'a vorbit în dieta din Budapesta despre evenimentele din Croaţia, s'a ridicat şi în „Reichsrath“ o voce. Deputatul *Bianchini* a luat cuvêntul pentru a-şĭ s prima nemulţumirea faţă cu atitudinea ministrului president Koerber, care a denegat rĕspunsul la o interpelaţie a sa în cestiunea acésta. Bianchini a aruncat din nou oleu pe foc şi a pretins repeţit amestecul Austriei, deóre-ce — ḑise el — regatul croat e independent de Ungaria şi evenimentele de acolo aruncă o umbră posomorîtă asupra monarchiei.

„Impĕratul în Budapesta“.

Sub titlul de mai sus „N. Fr. Pr.“ publică o corespondenţă din Budapesta cu data de 11 Maiŭ, din care reproducem şi noi următórele:

Impĕratul a sosit astă-séră. Pentru timpul petrecerei sale aici se proiectéză serbărĭ sgomotóse. Se aştéptă sosirea mai multor Archiducĭ şi a representanţilor statelor strĕine acreditaţĭ în Austro-Ungaria. Ḑilele proxime Burgul din Buda îşĭ va deschide somptuósele sale salóne, unde împĕratul va da o mare serbare şi va intra în contact direct cu societatea unguréscă. Mercurĭ séră se va ţiné serbarea pe Dunăre, căreia aḑĭ în şedinţa închisă a camerei i-s'a dat sancţiunea politică, cu tóte că n'are nicĭ un titlu la acésta. Serbarea pe Dunăre are noima, că e pusă în serviciul filantropiei. Se proiectéză a arăta frumuseţele capitalei ungare, care rĕsfăţându-se acum în'podóbele-i de primăvară, ofere un tablou neasĕmĕnat, într'o mare de lumină artificială. Impĕratul a promis că va privi sĕrbarea din balconul palatului din Buda şi a permis, ca însuşĭ palatul, luminat feeric, sĕ devină centrul serbărilor. Totuşĭ intransigenţii partidului independist au multe obiecţiunĭ de făcut. Şi ei au dreptate, când ḑic, că situaţiunea politică nu e de natură spre a fi celebrată prin asemenea serbărĭ. Istoria învaţă însĕ, că cei ce strigau după pâne şi jocurĭ nu se sinchisiau de constelaţiunea politică. Ei n'au vrut sĕ admită, ca edificiul parlamentar sĕ-şĭ oglindéscă nobilele contururĭ prin strălucitóre linii de foc în apa Dunării. Aceştĭ revoluţionarĭ în ediţie portativă sunt ómenĭ ciudaţĭ. Ei afectéză o lipsă de loialitate, care (lipsă) le este cu desĕvêrşire strĕină.

Corespondenţa spune mai departe, că Monarchul va chema la sine mai mulţĭ politicianĭ, spre a-i consulta asupra situaţiei.

Guvernul până acuma a observat resistenţă pasivă faţă cu obstrucţiunea, deóre-ce d-l Szell crede, că ar fi contra principiilor sale de a apela la mĕsurĭ mai energice. Totuşĭ pasivitatea acésta nu póte fi de durată mai lungă şi lumea a început a-şĭ pune întrebarea, décă n'ar fi indicată disolvarea corpurilor legiuitóre? Se înţelege, că în acest cas guvernul ar avé o situaţie din cele mai grele, deóre-ce proiectele militare nu sunt de loc populare.

Partidul liberal până în momentul de faţă sprijinesce pe şeful sĕu, cu tóte acestea au început a se manifesta tendinţe centrifugale în rêndurile liberalilor şi mulţĭ sunt de părere, că un eventual cabinet Apponyi ar puté desarma oposiţia.

O altă grupă a partidului liberal, al cărei ispirator ar fi Banffy, aliată în câte-va puncte cu grupul contelui Tisza, manifestă de asemenea dorinţa unei schimbărĭ de cabinet, care sĕ-şĭ încépă activitatea sub egida unor concesiunĭ militare stórse în favorul limbei maghiare.

In tot casul se aştéptă ca presenţa Majestăţii Sale sĕ producă o soluţiune, cu atât mai vêrtos, că din Croaţia vin scirĭ neliniştitóre.

Chestiunĭ agrare.

II. Remedii.

(Urmarea a 6-a.)

Comasările. Din cele espuse până aci putem trage uşor conclusiunea, ce ar fi de făcut şi la noi sub raporturile actuale. Că şi la noi nu merg lucrurile tocmai pe calea cea bună a progresului, dovadă este emigraţiunea tuturor elementelor: culte, semiculte şi a braţelor de muncă, tóte egal de necesare pentru transformarea agriculturei estensive primitive, eredite din moşĭ şi strămoşĭ, în o cultură mai complexă şi mai sistematică. Până acum nu s'a găsit aplicaţiune în patrie elementelor culte decât pe cariera *de advocat*, care în sine nu este o *meserie productivă*, — orĭ cât de rentabilă şi comodă ar fi pentru indiviḑĭ şi familii. De-o clasă productivă burghesă română la tîrgurĭ şi oraşe încă nu putem vorbi.

Cu tot progresul îmbucurător al Băncilor şi aglomeraţiunea în şcóle şi către carierele liberale, este absurd sĕ veḑĭ dosind populaţiunea rurală în massă şi golindu-se sate românescĭ şi mixte de locuitorii românĭ, pentru a da pe uvrierii în minele şi fabricile de peste Ocean, pe când acasă este încă destul teren de desvoltat şi pămênt de cultură, care stă neîngrijit din lipsa de *capital şi de braţe*, carĭ sĕ-l cultive în mod raţional şi conform cu cerinţele timpului. Apoi Românii din Transilvania au în a lor stăpânire cele mai multe materii prime, cu carĭ a dotat muma natură frumósa ţéră a Ardélului, ér căderile şi cursurile de apă din satele şi de pe hotarele lor, cifréză la milióne de cai putere. Societăţĭ cooperative şi culturale românescĭ se pot înfiinţa şi forma mai bine *acasă* între ai sĕi, decât peste 9 ţĕrĭ şi 9 mărĭ — fie în America, fie în Africa-de-sud, orĭ în Oceania, Canada etc.

Pagubă însĕ, că inteliginţa nóstră de la sate şi tîrgurĭ, este *glebae adscripta* de ignoranţa şi încăpăţînarea mulţimei. Ţĕranul geme greu sub povara enormă a birurilor şi daturilor de tot soiul ce i-se cer peste an, sub care abia îşĭ mai duce misera-i viéţă, de pe-o ḑi pe alta. Statul nu-i póte ierta şi reduce nimic din birurile şi impositele actuale, faţă de povara enormă de datorii, ce are contractate şi el în ţéră şi strĕinătate.

Reforma şi uşurarea ţĕranului nu póte veni decĭ decât de la el însu-şĭ şi prin sine: îndrumarea lui pe calea *culturei raţionale* şi a progresului, cu trecerea de la sistema trienală cu ogorul obligător tot al 3-lea an, la *cultura alternă*, ca sĕ-şĭ pótă cultiva întréga moşióră în fie-care an şi sĕ-şĭ pótă sĕmĕna *trifoiŭ şi lucernă*, ca sĕ-şĭ ţină şi vitele mai bine, şi sĕ producă şi gunoiŭ mai mult. Apoi desvoltarea cât mai mult posibilă a acelor ramurĭ de producţiune locală, pe care solul, clima, cursurile de apă le favoriséză într'un mod deosebit. Pentru aceste se cer şi inteligenţă şi spirit de întreprindere, şi credit. La acestea tóte însĕ este de neapĕrată trebuinţă *introducerea comasărei* prealabilă a tuturor terenurilor agricole şi fînaţelor — cu rare escepţiunĭ a puţine sate de munte, pentru a reduce din complecsul *enorm de spese şi perderĭ de timp* cu alergatul în sus şi în jos, fără de nicĭ un folos, şi a-i da posibilitatea fie-căruia de a-l munci şi cultîva mai sistematic, servindu-se de tóte avantagele ce-i oferă natura şi localitatea. Apoi înfiinţarea şi desvoltarea societăţilor cooperative de producţiune şi desfacere în locul Băncilor şi Societăţilor de credit şi economii *pur capitaliste* de aḑĭ.

A mai vorbi cui-va despre importanţa şi utilitatea *comasărei*. a întrunirei şi regulărei din nou a proprietăţii private, într'un stat, unde esistă legĭ deja de un sfert de secol, carĭ se aplică şi s'au aplicat deja de mai multă vreme, s'ar părea a face esces de zel şi a cauta sĕ spargĭ o uşă ce deja este deschisă. Şi totu-şĭ nu este aşa. Legea a putut fi necesară şi utilă, dér a fost greşit modul, cum s'a aplicat ea, şi după resultatele ce a dat în câte-va comune poporul nostru s'a ferit şi se feresce ca de foc de ea şi preferă proprietatea-i parţelată şi atomisată şi devălmăşia.

Comasarea în ochii lui nu era de a-i înlesni şi face mai eftină cultura şi folosinţa pămêntului, ci de a-l pune în imposibilitatea de a mai ţiné vitele afară la câmp; în ochii privilegiaţilor de odinióră şi marilor proprietarĭ, a forţa şi impune comasarea pămênturilor de cultură, era egal cu a-şĭ aronda şi ameliora proprietatea particulară în muncă şi spese proprii prin luarea pămênturilor celor mai bune de la sătenĭ, în schimbul celor de-o clasă şi calitate mai inferióră, şi a o mări şi rotundi prin pămênturile ce i-se cuvine lui din păşunea şi pădurea comunală. Comasarea decĭ era şi în ochii unora şi a altora: *spargerea şi dismembrarea păşunei şi pădurei comunale.*

(Va urma)

Evenimentele din Balcanĭ.

Din *Constantinopol* se telegrafézá, că pe basa unei iradele a Sultanului, *poliţia a espulsat pe toţĭ Bulgarii din Constantinopol.*

= Trupe turcescĭ au pustiit total satul *Markovo*, unde bănuiau că se află ascunse bombe de dinamită.

= Pórta declară, că arestarea aşa numitei inteligenţe bulgare e necesară, de órece membrii acestei inteligenţe fac parte din comitetele macedonene şi participă la uneltirile acestora.

= Ḑiarul „*Vecerna Posta*“ din Sofia, cel mai rĕspândit ḑiar din Bulgaria, publică următorul articol de fond, în cestiunea conflictului bulgaro-turc:

„In curênd Turcia va afla nu numai cererile nóstre, dér şi condiţiunile nóstre; numai atuncĭ incidentul se va considera ca închis. . . . .

„Şi atuncĭ nu Sangiacul (steagul sfânt al profetului), nu Ethniki Eteria... îi va puté fi de vre-un folos.

„O putere subterană o róde.

„Acéstă putere are mânĭ nenumĕrate, are balóne si d'asupra 180,000 de bombe.

„Bombele au fost puse la încercare, balónele însĕ încă nu.

„Când li-se va da drumul şi lor, şi focul va începe sĕ se reverse, Dolma-Bahu şi Ildiz-Kioskul vor fi prea înguste pentru a le încăpea.

„Pentru fie-care suflet perdut, Macedonenii vor lua ḑece; pentru fie-care copil inocent, o sută, pentru fie-care vĕduvă perdută, un oraş întreg.

„Şi décă până atuncĭ flotele internaţionale din Salonic nu se vor puté înţelege în ce mod sĕ intervină contra Turciei, atuncĭ armata bulgară, sub zidurile din Constantinopol, va executa un marş demn de numele ei“.

După ce vorbesce de isprăvile eroice ale armatelor bulgărescĭ contra bizantinilor şi latinilor, amintesce luptele cu Charlemagnu şi termină cu aceste cuvinte:

„Décă vrea Dumneḑeu, cu ajutorul lui nu vom rĕmâné datorĭ nicĭ Turciei.

„Noi nu cerem satisfacţie, ne-o vom lua singurĭ“.

= Guvernul grecesc a trimis Porţei o notă în care-i recomandă sĕ împiedece continuele asasinate ale Grecilor din Macedonia.

Nu trece nicĭ o ḑi — adaoge nota — fără sĕ se comită asupra Grecilor asasinate ordonate de comitetul bulgaro-macedonean.

SCIRILE DILEI.

— 1 Maiŭ v.

Comisar al guvernului pentru esamenul de maturitate la şcóla superióră comercială română din Braşov a fost numit d-l Nic. Putnoky, directorul gimnasiului din Lugoş.

Inspecţie. D-l Alexe Kuncz, directorul superior al circumscripţiei Clujiŭ, a sosit erĭ la Braşov, spre a inspecta gimnasiul român gr. oriental.

Nou advocat în Brad. D-l Dr. Ioan Papp anunţă, că şi-a deschis cancelarie de advocat în Brad, comit. Hunedórei, judecătoria Baia de Criş.

Măcelul din Basarabia. Guvernul rusesc a trimis guvernatorilor o circulară în care se descrie masacrul de la Chişinĕu. Cifrele oficiale ale victimelor sunt: 45 morţĭ, 74 grav rĕniţĭ şi 350 mai puţin grav rĕniţĭ. Vr'o 700 de case şi 600 de prăvălii ale evreilor au fost prădate. In circulară se recomandă, ca în cas de tumulturĭ, autorităţile sĕ intervie imediat, luând asupra lor direcţiunea represiunilor.

Contesă mórtă de fóme. Se scrie din S. Petersburg, că contele Iosif Potocki, proprietarul a o sută de domenii, s'a îmbolnăvit grav mai deunădĭ şi doctorii au constatat, că bóla lui este incurabilă. Soţia contelui atât de mult s'a mâhnit de acésta, încât două sĕptĕmânĭ n'a mâncat nimica şi după două sĕptĕmânĭ a murit de fóme.

Omorît de locomotivă. Cât de primejdios este a umbla pe linia trenului s'a vĕdut alaltăerĭ pe linia dintre Gyertyámos şi Beregseu (Bânat), unde cantonierul Martin Szaraz fù surprins de un tren accelerat, a cărui locomotivă ajungêndu-l, l'a trântit de pe terasament cu atâta forţă, încât a rĕmas mort pe loc. Nenorocitul lasă după sine o vĕduvă şi trei copii.

Timp de 80 anĭ servitóre. In Mährisch-Schildberg şi-a serbat dilele acestea servitórea Ana Schembera din Hermanitz în etate de 96 anĭ. jubileul de 80 anĭ, de când se află în serviciul familiei König. Bĕtrâna lucréză şi astădĭ după putinţă şi îşĭ aduce aminte fórte bine de evenimentele din tinereţă. Ea vede bine şi citesce fără ochelarĭ.

Epitaf îngrozitor. Cel mai grozav epitaf din tóte cimiteriile din lume este fără îndoială epitaful de pe monumentul ridicat de curênd în cimiteriul din Dobriţin. Acesta este monumentul familiei Moricz, ridicat de societatea *Emke*, căreia ultimul membru al familiei Moricz i-a lăsat o moştenire de 15.000 fl. Epitaful a fost scris de testator şi are următorul text unguresc, pe care îl dăm în traducere:

Aicĭ odihnesc în Domnul:
Iosif Moricz sen.
decedat în etate de 62 anĭ,
impuşcat de fiică-sa.
Elisabeta Moricz,
sfêrşită în etate de 17 anĭ prin sinucidere.
A împuşcat pe mama-sa.
Iosif Moricz junior,
decedat în etate de 27 de anĭ în temniţă.
A împuşcat pe tatăl sĕu.
Vecinica îndurare sĕ le fie milostivă sĕrmanelor suflete păcătóse.

Dela comună.

Erĭ în 13 Maiŭ n. representanţa comunală a oraşului Braşov a ţinut şedinţă ordinară. Acesteia i-a premers o şedinţă extra-ordinară sub preşedinţa d-lui vicespan Dr. Fr. Jekel, în care s'a făcut alegerea diferitelor comisiunĭ orăşenescĭ, precum şi alegerea unui conducĕtor a espeditului, post devenit vacant la primărie.

Inainte de a se procede la alegerea comisiunilor, membrul maghiar Iuliu Moor a cerut cuvêntul pentru a se plânge, că în cele 17 comisiunĭ orăşenescĭ, ce sunt a se alege din nou, s'au aflat până acuma între 100 membri numai 6 Maghiarĭ, pe când Românii au fost representaţĭ în ele cu 15 membri. Şi acésta cu tóte că în representanţa comunală sunt adĭ mai mulţĭ membrii maghiarĭ, decât Românĭ. Maghiarii doresc sĕ fie cel puţin în aceeaşĭ mĕsură ca Românii representaţĭ în comisiunĭ. Face cunoscut, că consoţii sĕĭ cer votare secretă pentru tóte comisiunile. In fine spune, că ei au pus numai pentru acele locurĭ, carĭ au rĕmas vacante în comisiunĭ, candidaţĭ maghiarĭ.

Advocatul Carol Adam arată, că aceste comisiunĭ în cea mai mare parte n'au mare importanţă, întru cât tot magistratul le isprăvesce tóte. Totuşĭ s'a avut tot-déuna în vedere sĕ fie representate cât mai bine în aceste comisiunĭ interesele generale. Nicĭ Maghiarii în Blumĕna nu ţin sémă de minoritatea săsĕscă şi au ocupat acolo tot terenul numai pentru Maghiarĭ. Propune, ca adunarea sĕ găsĕscă o modalitate, prin care sĕ se póta satisface şi cererea Maghiarilor, fără sĕ fie de lipsă a se face votare secretă pentru tóte comisiunile. Cere ca pentru scopul acesta sĕ se suspendeze şedinţa.

Vicespanul suspendéză şedinţa pe timp de 10 minute. Saşii şi Maghiarii se înţeleg împreună, stabilind o listă pentru locurile vacante din comisiunĭ. Resultatul a fost, că în acele locurĭ fură candidaţĭ şi vre-o trei pân' la patru Maghiarĭ.

A urmat apoi alegerea conducĕtorului de espedit. A fost ales în postul acesta cu 69 voturĭ funcţionarul de la oficiul de dare Wilhelm Klein. Devenind printr'asta postul acestuia vacant, a fost ales în locul lui Klein cancelistul Wilhelm Niemands, ér în locul lui Niemands fù ales Friederic Ascht.

In şedinţa ordinară ce a urmat sub preşedinţa primarului, sunt de notat cu deosebire 3 puncte. La punct 5 Iuliu Moor şi soţĭ au propus, ca de aci încolo protocolul şedinţelor representanţei orăşenescĭ sĕ fie purtat şi în limba maghiară. După ce la cererea d-lui Dr. Flechtenmacher s'a cetit numele celor ce au subscris propunerea, adunarea a primit'o fără de nicĭ o discuţie şi s'au şi ales îndată trei dintre membrii maghiarĭ ca verificătorĭ ai protocolului şedinţei, ce se va dresa şi în limba maghiară.

La punct 11 s'a decis, în urma stăruinţei membrilor românĭ, carĭ erau de faţă, ca propunerea magistratului pentru cassarea fântânei săritóre de pe locul liber dinaintea gimnasiului român, sĕ fie respinsă; fântâna sĕ rĕmână la locul ei şi sĕ fie provĕdută cu apă de ajuns.

In comisiunea permanentă fiind a se alege un membru, a fost ales cu maioritate de voturĭ Iuliu Moor.

Şedinţa a fost fórte bine cercetată. Şi dintre membrii românĭ au fost de faţă partea cea mai mare.

C. A. Rosetti.

(Din memoriile regelui Carol.)

III.

19 Aprilie/1 Maiŭ 1871. Alegerile pentru consiliul comunal din Bucurescĭ avură resultat contrar celor din anii trecuţĭ: Nicĭ un candidat al partidului opoziţional liberal n'a fost ales. C. A. *Rosetti*, care a rĕmas împreună cu Brătianu conducĕtorul partidului liberal — probabil în urma acestei înfrângerĭ — comunică în „Românul“, că are de gând a părăsi ţéra şi a înfiinţa în sudul Franţei un pensionat de băieţĭ. Ororile *Comunei* din Paris au avut efect calmant şi asupra spiritelor estreme din România.

7/19 Martie 1876. Ioan Brătianu, pe care principele nu-l vĕduse de mult, este primit în audienţă şi se pronunţă asupra situaţiei României, pe care atât cu privire la raporturile de partide în intern, cât şi cu privire la raporturile externe: — crisa orientală — o află fórte precară. Sfatul lui este, ca sĕ fie chemată la conducerea afacerilor opoziţia unită, care representă tóte nuanţele de partid şi printre membrii căreia se numĕră, afară de Brătianu, Ion Ghica, Cogălniceanu, Epureanu, *C. A. Rosetti*, Vernescu şi D. Sturdza.

1/13 Aprilie 1876. Principele Carol primesce pe Ion Brătianu, care împreună cu *C. A. Rosetti* este sufletul coaliţiunei. El se pronunţă cu reservă asupra crisei. stărue însĕ pentru resolvirea ei. Decă nu vine oposiţia la cârmă, ţéra şi tronul vor fi espuse la marĭ pericole....

8/20 Maiŭ 1876. După o serie de mai mulţĭ anĭ, *C. A. Rosetti*, care nicĭ odată n'a făcut taină de sentimentele sale republicane, este primit în audienţă la principe.

3/15 Iunie 1876. Inceputul alegerilor pentru cameră. *C. A. Rosetti* le conduce în sensul partidului liberal. Partidul conservator de curênd retras de la putere nu are speranţă sĕ obţină nicĭ o duzină de mandate.

27 Iunie / 9 Iulie 1876. C. A. Rosetti fù ales preşedinte al Camerei — o dovadă despre coloritul radical al majorităţii — Epureanu simte, că îşĭ perde influenţa şi că nu va mai pute rĕmâné mult timp ministru-preşedinte.

10/22 Iulie 1876. Camera predă principelui rĕspunsul la mesagiu. Preşedintele camerei *C. A. Rosetti* îi dă cetire. Adresa fórte lungă nu este alt-ceva, decât un act de acusare contra cabinetului anterior.

7/19 Octomvrie 1876. Ion Ghica plécă cu misiune specială la Londra, *C. A. Rosetti* la Paris, spre a trata cu Anglia şi Franţa asupra convenţiunilor comerciale.

24 Octomvrie / 5 Noemvrie 1876. C. A. Rosetti a semnat cu ducele Decazes în Paris o învoială comercială, căreia are sĕ-i urmeze convenţia definitivă.

2/14 Aprilie 1877. Abdul Kerim-pasa a plecat la Şumla sĕ ia comanda armatei de la Dunăre. Impĕratul Alexandru este aşteptat în Chişineu. Principele la dorinţa lui Brătianu chiémă la sine nu numai pe actualii, ci şi pe foştii miniştri şi diferiţĭ bărbaţĭ de stat românĭ. spre a le audi sfatul în acéstă situaţie fatală. Se discută îndelungat în drépta şi în stânga; resultatul final este, că majoritatea neminiştrilor presenţĭ, D. Ghica, Bosianu, Ion Ghica, Epureanu, A. Golescu se pronunţă hotărît pentru *neutralitate*. Numai Cogălniceanu şi *Rosetti* sunt pentru o înţelegere cu Rusia. Principele însuşĭ este adversar neutralităţii, prin care s'ar enunţa anihilarea României ca stat....

25 Aprilie / 7 Maiu 1877. C. A. Rosetti stărue pentru a declara independenţa. Diarul sĕu „Romanul“ publică un prim articol rĕsboinic, cerênd o participare directă a României la rĕsboiŭ.

10/22 Maiŭ 1877. Serbarea naţională se celebréză adĭ solemn, ca diua declarării independenţei.... In sala tronului mare recepţie. După adresa Metropolitului vorbesce Dem. Brătianu, vice-preşedintele senatului, salutând pe principe, ca pe primul rege al României. Preşedintele camerei *C. A. Rosetti* îi aduce aminte principelui de cuvintele sale pronunţate înainte de asta cu 11 anĭ, când a sosit în Bucurescĭ şi a dis, că a devenit Român, părăsindu-şi patria şi familia, pentru-ca sĕ împărtăşéscă adĭ ca cetăţén, mâne décă va cere trebuinţa ca *soldat* sórtea bună séu rea a ţĕrii. Rosetti îşĭ esprimă admiraţiunea pentru devotamentul, cu care principele şi-a îndeplinit promisiunea.

24 Maiŭ / 3 Iunie 1877. Principele acordă marea cruce „Steaua României“ miniştrilor I. Brătianu şi Cogălniceanu, celor doi metropoliţĭ, generalului Golescu şi principelui Dem. Ghica. Preşedintele camerei Rosetti cere permisiunea, sĕ refuse onórea cu care era sĕ fie şi el distins, deóre-ce principiile sale republicane îi interdic purtare de ordine: el asigură pe principe, că îşĭ păstréză ce e drept idealurile tinereţelor şi rĕmâne *republican*. Însĕ cu tóte acestea ca politician real nimic nu póte dori mai bun pentru patria sa, decât sĕ stea în fruntea ei un domnitor atât de accesibil pentru orĭ-ce mişcare de libertate, cum este principele Carol, căruia în totdéuna îi va fi credincios supus.

27 Maiŭ / 8 Iunie. Sosirea Ţarului în Bucurescĭ. Preşedintele camerei *C. A. Rosetti*, care este tot-odată şi primar al capitalei îl salută la gară...

20 August / 1 Septemvrie 1877. Trecerea Dunării. Brătianu şi *C. A. Rosetti*, carĭ sunt de faţă, emoţionaţĭ îşĭ esprimă principelui fericirea, ce o simt în acest moment solemn, când tinerimea Românii, înarmată de rĕsboiŭ, trece Dunărea, spre a căuta pe duşmanul ereditar în propria lui ţéră. Nicĭ odată n'ar fi sperat, că vor trăi sĕ vadă acéstă di mare.

A. P.

Convocărĭ.

P. T. membrii ai societăţii române de diletanţĭ *„Progresul“*, din Făgăraş precum şi alţĭ binevoitorĭ ai acestei corporaţiunĭ sunt învitaţĭ a participa la adunarea generală ordinară, ce se va ţiné în localul obicinuit (inst. Furnica) din Făgăraş, Duminecă în *24 Maiŭ st. n.* la 3 óre p. m.

Obiectele: 1. Deschiderea şedinţei 2. Constatarea membrilor îndreptăţiţĭ la votare. 3. Inscrierea de membrii noi şi încasarea taxelor. 4. Alegerea comisiunilor. 5. Raportul deneral al comitetului. 6. Raportul cassierului. 7. Censurarea acestor rapórte şi referada comisiunilor. 8. Curente şi propunerĭ diverse· 9. Constituirea comitetului şi al biroului pe un nou period de trei anĭ. 10. Statorirea timpului proximei adunări generale. 11. Inchiderea şedinţei.

Din şedinţa comitetului ţinută la 8 Maiŭ 1903 în Făgăraş.

Dr. Octavian Vasu, preşedinte. *Costi Toma*, secretar.

*

Despărţĕmântul „Făgăău“ al reuniunei învĕţătorilor din archidiecesa gr. cat. de Alba-Iulia şi Făgăras, îşĭ va ţiné adunarea de primăvară la 17 Maiŭ st. n. a. c. în şcóla gr. catolică din Harastăş la care sunt învitaţĭ P. T. membrii precum şi toţĭ de amicii învĕţĕmêntului poporal.

1. Asistarea la serviciul divin la órele 8 a. m. 2. Deschiderea şedinţei. 3. Ascultarea esamenului elevilor şcólei gr. cat. din Hărastăş. 4. Constatarea membrilor. 5. Cetirea disertaţiei: „Insĕmnătatea disciplinei în şcólă“ prin d-l S. A. Dorgo înv. 6. Incasarea taxelor. 7. anunţarea unei persóne disertente, precum şi acelei care va ţiné prelegerea practică cu ocasiunea adunărei proxime. 8. Fixarea timpului şi locului pentru adunarea proximă. 9. Apreţiarea esamenului şi disertaţiei ţinute. 10. Propunerĭ şi interpelărĭ. 11. Incheiere.

Ercea, 20 April 1903.

Dumitru Cioloca, preşedinte. *Aurel Căliman*, notar.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 13 Maiŭ. Fóia oficială publică în numĕrul sĕu de adĭ prea inaltul decret, prin care Maiestatea Sa numesce pe episcopul gr. cat. de Lugoş Dr. Demetriu Radu, episcop gr. cat. în scaunul vacant de Oradea mare, ér la scaunul de Lugoşiŭ devenit prin acésta vacant, numesce pe canonicul metropolitan din Blaşiŭ Dr. Vasile Hossu.

NECROLOG. Vĕd. Alexandru Rákóczy de Kapolna născ. Maria Filep cu fiul sĕu Alexandru, Ana Filep măr. Alexandru Stan de Szaploncza şi soţul sĕu cu inimă înfrântă de durere anunţă ireparabila pierdere, ce au încercat prin mórtea prea iubitului lor tată, socru şi bunic **Ştefan Filep** de Remetea, preşedinte de tribunal în pensiune, membru viril al congregaţiunei comitatului Sătmar etc., încetat din viaţă în etatea de 80 anĭ, după un morb scurt în 10 a curentei la 11 óre séra. Osĕmintele scumpului defunct se vor astruca după ritul gr. cat. în 13 a curentei la 3 óre p. m. în cimiteriul familiar din Remetea, lângă osĕmintele preaiubitei sale soţie Eleonora Beöthy de Oradea-Mare. Serviciul religios se va oficia în biserica gr. cat. din Remetea în 14 a curentei la 9 óre a. m. Remetea (Chioar), la 11 Maiŭ st. n. 1903. Fie-i ţĕrina uşóră şi memoria eternă!

Literatură.

—*„Balade poporale“* de Avram *Corcea*. O broşură elegant tipărită de 137 paginĭ, conţine o mulţime de poesii poporale, carĭ caracteriséză fantasia poetică a poporului nostru. Aceste poesii s'au cules de autor de la un lăutar din Bânat cu numele „Vincenţie Micu“. Preţul broşurei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

—A apărut tomul I. din *„Novele“* de Vasilie Ranta *Buticescu*. Broşura are 286 paginĭ şi conţine istoriore frumóse scrise într'un limbagiu plăcut. Preţul ei e 1 cor. 60 banĭ plus 20 banĭ porto. Se póte procura de la tipografia A. Mureşianu, Braşov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

Cursul la bursa din Viena.
Din 12 Maiŭ n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	121 25
Renta de coróne ung. 4%	99.50
Impr. căil. fer. ung. în aur 3½%	92 —
Impr. căil. fer. ung. în argint 4%	99.10
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3½%	9 2 —
Bonuri rurale croate-slavone	157 25
Impr. ung. cu premii	100.65
Losuri pentru reg. Tisei şi Seghedin	100.45
Renta de argint austr.	121 25
Renta de hârtie austr.	101.10
Renta de aur austr.	93.40
Losuri din 1860.	153.80
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	16.30
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	728.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	671 25
Napoleondori	19.06
Mărci imperiale germane	117.10
London vista	239.70
Paris vista	95.22½
Rente de coróne austr. 4%	95 15
Note italiene	—.—

Cursul pieţei Braşov.
Din 12 Maiŭ n. 1903

Bancnot rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.94
Argint român.	„	18.70	„	18.80
Napoleond'ori.	„	19.—	„	19 04
Galbeni	„	11.20	„	11.30
Ruble Rusesci	„	—.—	„	—.—
Mărci germane	„	116.80	„	111 08
Lire turcesci	„	21.20	„	—.—
Scris fonc.Albina 5%		101.—	„	101.—